

НЕДЕЉА ПРАВОСЛАВЉА

Свака недеља Великог поста има две теме, два значења. С једне стране, свака припада једној секвенци у којој се откривају ритам и духовна „дијалектика“ Великог поста. Прва и основна тема у недељама поста је она првенствено истакнута у одељцима који се читају из Светог Писма. С друге стране, током историјског развоја Цркве свака је недеља за време поста добила и другу тему.

Тако, прве недеље Црква слави **НЕДЕЉУ ПРАВОСЛАВЉА**, друге недеље пева се служба у част Св. ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ, трећа недеља Великог поста је **КРСТОПОКЛОНА**, Четврте недеље Великог поста Црква се сећа духовних подвига **Св. ЈОВАНА ЛЕСТВИЧНИКА**, Пете недеље Великог поста Црква побуђује верне на покајање и врши последовање Преподобне **МАРИЈЕ ЕГИПЋАНКЕ**, шесте недеље Црква слави **ЦВЕТИ – СВЕЧАНИ, ЦАРСКИ УЛАЗАК ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА У СВЕТИ ГРАД ЈЕРУСАЛИМ**, након чега наступа **СТРАСНА СЕДМИЦА** посвећена страдањима и смрти Господа Исуса Христа, а која нас уводи у празник **ВАСКРСЕЊА, ПРАЗНИК ЖИВОНОСНОГ ВАСКРСЕЊА ГОСПОДА БОГА И СПАСИТЕЉА НАШЕГ ИСУСА ХРИСТА**.

ПРВА НЕДЕЉА ВЕЛИКОГ ПОСТА

У овај дан слави се спомен васпостављања поштовања икона 843. Године, за време царице Теодоре и патријарха Методија, после дугог гоњења икона у 8. И 9. веку, и зто се ова недеља и зове Недељом православља, тј. Недељом праве вере. Веза ове прославе са Великим постом је чисто историјска. Прва „победа православља“ десила се баш у ову недељу.

Борба за очување икона у Цркви трајала је скоро два века. Као унутрашњи непријатељи Православља, иконоборци су велику штету наносили Цркви, а најопаснији међу њима били су они који су у својим рукама држали светску или црквену власт. Многи од њих су били цареви или кнежеви, многи опет дворски евнуси, опаки сплеткароши и саветници царева. Њихове редове појачавали су многи свештеници и монаси, кривоумни епископи и наметнути патријарси. Својим световним високоумљем и окамењеношћу срца, проглашавали су иконе идолима, а поштовање икона прогласили идолопоклонством. У беснилу душе своје, избацивали су иконе из цркава, бацали их у море, ломили их и спаљивали. То су чинили и са моштима светитеља и апостола. Нису се устезали да избацују из Цркве и ломе чак и сам Крст Христов, главно и победно знамење хришћанско. Од храма су правили пуну зборницу голих и окречених зидова. Од свих уметничких предмета и украса у храму, који су симболички представљали величанствену драму нашег искупљења, нису ништа остављали, до креча и људског гласа. И Црква је представљала празну гробницу, у којој се бедна душа људска осећала осамљена и беспомоћна, борећи се да се сама, без ичије помоћи, уздигне из прашине земаљске до бескрајне висине Божијег престола на небесима, тј. до врха Царства Вечности.

Против оваквог безумног пустошења и осиромашења храмова хришћанских, устали су сви велики и надахнути духовници у пространом царству византијском, а касније и у другим царствима хришћанским. Уз њих је стајао и сав благоверни народ, који је срцем осећао да су иконе изванредно помоћно средство молитвеним душама, као степенице уз које се душе дижу небесима и низ које силази помоћ, утеха и благослов од Бога на све који их поштују и пред њима се моле. Као и увек до тада, и од тада, Православље је доживело тријумф над иконоборцима, у Недељу православља, 11. марта 843. године. То је време патријарха Светог Методија исповедника и побожне царице Теодоре. Тада долази до пуне пројаве свег богословско-црквеног значаја и смисла догматских одлука Седмог Васељенског Сабора у Никеји о светим иконама, одржаног 787. године.

Синодикон (саборски проглас) ову Победу православља назива светлим и радосним даном обновљења. Одбрана икона по Синодикону представља право пролеће за православну Цркву и прави процват свих благодатних дарова Духа Светога.

А у овај дан, помиње се и чудо са царем Теофилом, гонитељем икона, којем су опроштени греси, пошто се Црква молила за њега и он се потом покајао. Исто тако, после часова, а пре литургије, или пред крај богослужења, обавља, у овај дан, у саборном храму, надлежни архијереј тзв. Чин

православља, тј. архијереј излази на средину цркве са свештенослужитељима који износе иконе Спаситеља и Богородице, и полагају их на аналогије (налоње). САСТАВОМ СВОЈИМ, чин је, иначе, молбено и благодарствено пеније, а главна му је мисао - молба за очување мира у Цркви, и за обраћање заблуделих на пут истине.

manastiresin.org.rs/368-nedelja-pravoslavlja

Синаксар.

Месеца фебруара, у 19 [или: јула, у 28]. дан спомен вршимо преподобног и богоносног старца и оца нашег Никанора (Савића), архимандрита и проигумана свете царске лавре Хиландара, на Светој Гори Атонској.

Стих: Са светим Савом и Атонским оцима ликуј у векове, достојни хвале оче [нас] недостојних чеда [твојих].

Овај преподобни и богоносни отац наш Никанор, за телесну отаџбину имао је благородну земљу Србску, из које изниче као нека чудесна младица, да би био духовно пресађен у благословеном врту Богомајке, и тако се показао прекрасан међу синовима Србским, и духоносан међу оцима Атонским. Рођен би 1902. године у Дивцима код Ваљева, у породици Савића. У двадесетпетој години пешице одлази на Светоимениту Гору, поставши тако многих богочежњивих душа, попут младог Растка Немањића, духовни следбеник. У светој царској лаври преподобних отаца наших Симеона и Саве, он брзо напредовао у врлини и подвигу, тако да је братија више пута хтела да га постави за игумана, што он није хтео да прихвати из смирења, сматрајући Пресвету Богородицу за Хиландарску игуманију; биран је за епитропа и духовника манастира, као и за прот(ос)а целе градине Богоматерине. Његово не мало благодатно-подвижничко искуство и изврсно старање на богоповереним му дужностима, сврстали су га у знамените старце и подвижнике србске духовности, од Хиландара преко србских земаља, све до Америке и Аустралије. Нарочито старчево призивање било је да духовно помогне своме народу, који се половином прошлог века нашао у тешкој духовној глади. Старац Никанор је тада, и копном путујући и морем и ваздухом пловећи, србском народу у отаџбини и расејању доносио мир Божији, благослов Богородице и светог Саве, сведочење црквеног јединства и братску љубав. Његов светосавски подвиг оличен је и у градњи цркве у Дивцима, Хиландарског метоха у Какову и на још неколико места у Србији, као и заштити Хиландарског духовног наслеђа. На последњем од његових мисионарских путовања, 4. марта 1990. године у Недељу Православља, из Аустралије је Господ себи призвао свог доброг и верног слугу, блаженог старца Никанора, настанивши га међу вољене [му] свете претке. Сахрањен је у манастиру светог Саве у Илајну, у далекој Аустралији, поставши тако први православни и светогорски подвижник овог континента.

Његовим светим и богоугодним молитвама, Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј и спаси нас. Амин.